

opusdei.org

Posolstvo Svätého Otca Benedikta XVI na Pôstne obdobie 2012

„Všímajme si jeden druhého, a tak sa pobádajme k láske a k dobrým skutkom“ (Hebr 10, 24)

10.02.2012

Posolstvo Svätého Otca Benedikta
XVI na Pôstne obdobie 2012

„Všímajme si jeden druhého, a tak sa pobádajme k láske a k dobrým skutkom“ (Hebr 10, 24)

Milí bratia a sestry!

Pôstne obdobie nám opäť poskytuje možnosť zamyslieť sa nad srdcom kresťanského života, ktorým je láska k blížnemu. Je to skutočne vhodný čas na to, aby sme si s pomocou Božieho slova a sviatostí obnovili tak osobnú, ako aj spoločnú cestu viery. Ide o cestu, ktorá je v očakávaní veľkonočnej radosti poznačená modlitbou a solidaritou s blížnymi, tichom a pôstom.

Tento rok by som vám chcel predložiť zopár úvah, ktoré vychádzajú z krátkeho biblického textu prevzatého z Listu Hebrejom: „Všímajme si jeden druhého, a tak sa pobádajme k láske a k dobrým skutkom“ (10, 24). Ide o vetu z odseku, kde svätopisec vyzýva k dôvere v Ježiša Krista ako najvyššieho veľkňaza, ktorý nám získal odpustenie a prístup k Bohu. Ovocím prijatia Krista je život, ktorý sa uskutočňuje v súlade s troma

božskými cnosťami: pristupovať k Pánovi „s úprimným srdcom v plnosti viery“ (v. 22), „neochvejne sa držať nádeje, ktorú vyznávame“ (v. 23), a neustále venovať pozornosť a navzájom sa pobádať k „láske a dobrým skutkom“ (v. 24). Tiež sa poukazuje na to, že takéto evanjeliové správanie je dôležité podporiť účasťou na liturgických stretnutiach a modlitbe spoločenstva, aby sa pohľad upriamil na eschatologický cieľ: plné spoločenstvo s Bohom (v. 25).

Pristavím sa pri 24. verši, ktorý zopár slovami ponúka cenné a stále aktuálne učenie o troch stránkach kresťanského života: pozornosti voči druhému, vzájomnosti a osobnej svätosti.

1. „Všímajme si jeden druhého“:
zodpovednosť za bratov a sestry.

Prvým bodom je pozvanie „všímať si“ jeden druhého. Používa sa tu grécke

slovo katanoein, ktoré znamená niečo také ako „dobre si všímať“, „byť pozorný“, „hľadiť s uvedomením“, teda uvedomovať si realitu.

Nachádzame ho v evanjeliu tam, kde Ježiš vyzýva učeníkov, aby sa „pozreli“ na vtáky na nebi, ktoré nie sú ustarostené, a predsa sa Boh o ne vo svojej prozreteľnosti pozorne stará (porov. Lk 12, 24), a tiež aby „videli“ brvno vo vlastnom oku, prv než budú hľadať smietku v oku svojho brata (porov. Lk 6, 41). V tom istom Liste Hebrejom nachádzame tento výraz znova, a to vo výzve „hľadte na Ježiša, apoštola a veľ kňaza nášho vyznania“ (3, 1). Teda naše povzbudenie začneme slovom, ktoré nás vyzýva, aby sme svoj zrak zamerali na druhého, v prvom rade na Ježiša, a aby sme si jedni druhých všímali a neboli nezúčastnení či ľahostajní voči osudu našich bratov a sestier. Namiesto toho však často prevažuje opačný postoj: ľahostajnosť a nezáujem, ktoré sa rodia z

egoizmu, skrývajúceho sa pod zdanlivým rešpektovaním „súkromnej sféry“. Aj dnes mocne zaznieva Pánov hlas, ktorý každého z nás pozýva, aby prijal toho druhého. Aj dnes Boh od nás žiada, aby sme boli „strážcami“ svojich bratov a sestier (porov. Gn 4, 9) a nadväzovali s nimi vzťahy charakterizované vzájomnou starostlivosťou a pozornosťou voči dobru druhého i jeho celkovému dobru. Dôležité prikázanie lásky k blížnemu ma núti a vyžaduje si odo mňa, aby som si uvedomil zodpovednosť za tých, ktorí sú ako ja Božími stvoreniami a Božími deťmi: fakt, že sme vo svojej ľudskej prirodzenosti a často aj vo viere bratmi a sestrami, musí viesť k tomu, aby sme v blížnych skutočne videli svoje „druhé ja“ (alter ego), ktoré Pán nekonečne miluje. Ak takto hľadáme na ľudí ako na bratov a sestry, potom z nášho srdca prirodzene prúdi solidarita, spravodlivosť a tiež milosrdenstvo a

súcit. Boží služobník Pavol VI. povedal, že svet dnes trpí predovšetkým nedostatkom bratstva: „Svet je chorý. Jeho neduh neväzí natoľko v neproduktívnosti zdrojov alebo v ich uchvátení zo strany niekoľkých, ako skôr v nedostatku bratstva medzi ľuďmi a medzi národmi“ (encyklika *Populorum progressio*, 26. marca 1967, 66).

Pozornosť voči druhému značí želať si pre neho alebo pre ňu dobro v každom ohľade: fyzickom, morálnom i duchovnom. Zdá sa, že súčasná kultúra stratila zmysel pre dobro a zlo. Preto treba zdôrazňovať, že dobro existuje a že zvíťazí, pretože Boh je „dobrotivý a preukazuje dobrodenia“ (Ž 119, 68). Dobro je to, čo prebúdza, chráni a podporuje život, bratstvo a spoločenstvo. Zodpovednosť voči blížnemu teda značí chcieť a robiť druhému dobro, a tiež túžiť po tom, aby sa otvoril logike dobra; všímať si svojich bratov

a sestry znamená mať otvorené oči pre ich potreby. Sväté písmo upozorňuje na nebezpečenstvo tvrdého srdca, akýsi druh „duchovnej narkózy“, ktorá nás robí slepými voči utrpeniu druhých. Evanjelista Lukáš prináša dve Ježišove podobenstvá, v ktorých sú uvedené dva príklady takéhoto stavu, ktorý môže postihnúť srdce človeka. V podobenstve o dobrom Samaritánovi, kňaz a levita ľahostajne „obchádzajú“ človeka, ktorého okradli a zbili zbojníci (porov. Lk 10, 30 – 32), a v podobenstve o boháčovi si zasa človek presýtený dobrotami nevšíma situáciu chudobného Lazára, ktorý umiera hladom pred jeho dverami (porov. Lk 16, 19). V oboch prípadoch ide o presný opak toho, čo znamená „všímať si jeden druhého“, hľadiť na neho s láskou a súcitom. Čo však bráni takémuto ľudskému a láskyplnému pohľadu na brata? Často je to materiálne bohatstvo a

presýtenosť, ale aj uprednostňovanie vlastných záujmov a starostí pred všetkým ostatným. Nikdy nesmieme byť neschopní „pociťovať súcitiť“ s tými, ktorí trpia; naše srdce nikdy nesmie byť tak úplne pohltené našimi záležitosťami a problémami, že ostane hluché k volaniu chudobného. Práve naopak, pokora srdca a osobná skúsenosť utrpenia môžu byť vnútornými zdrojmi vzbudzovania súcitu a empatie: „Spravodlivý sa zaujíma o právo bedárov, bezbožník nemá (pre to) porozumenia“ (Prís 29, 7). Takto sa chápe i blahoslavenstvo „plačúcich“ (Mt 5, 4), teda tých, ktorí sú schopní vyjsť zo seba samých a nechať sa pohnúť bolesťou druhých. Stretnutie s druhým a otvorenie sa voči jeho potrebám je príležitosťou na spásu a blahoslavenstvo.

„Všímať si“ bratov a sestry navyše zahŕňa aj starosť o ich duchovné dobro. A tu by som chcel pripomenúť

jeden aspekt kresťanského života, ktorý podľa mňa upadol do zabudnutia: bratské napomínanie s ohľadom na večnú spásu. Dnes sme vo všeobecnosti veľmi citliví na tému starostlivosti a dobročinnosti s ohľadom na fyzické a materiálne dobro blížnych, ale temer vôbec sa nespomína duchovná zodpovednosť za bratov a sestry. Úplne inak to bolo v prvotnej Cirkvi a aj v spoločenstvách, ktoré sú opravdivo zrelé vo viere. Tam bolo a je dôležité nielen telesné dobro brata, ale aj dobro jeho duše s ohľadom na jej definitívne určenie. Vo Svätom písme čítame: „Pokarhaj múdreho a bude ťa mať rád. Daj (poučenie) múdremu a bude ešte múdrejší“ (Prís 9, 8). Sám Kristus prikazuje napomenúť brata, ktorý koná zlo (porov. Mt 18, 15). Sloveso použité na označenie bratského naprávania – elenchein – je rovnaké ako na označenie prorockého poslania vlastného kresťanom, otvorene upozorňovať

generáciu, ktorá sa dopúšťa zla (porov. Ef 5, 11).

V tradícii Cirkvi patrí medzi diela duchovného milosrdenstva aj „napomínanie hriešnikov“. Je dôležité si tento rozmer kresťanskej lásky znovu pripomenúť. Zoči-voči zlu netreba mlčať. Myslím na postoj tých kresťanov, ktorí sa či už z ľudských ohľadov, alebo jednoducho z pohodlnosti, skôr prispôsobia všeobecnej mentalite, než by svojich bratov upozornili na spôsoby myslenia a konania, ktoré protirečia pravde a nesledujú cestu dobra. Pohnútkou kresťanského napomínania však nikdy nesmie byť duch odsúdenia alebo obviňovania: vždy sa má konať z lásky a milosrdenstva a vychádzať zo skutočnej starosti o dobro brata. Apoštol Pavol hovorí: „Bratia, keby aj niekoho pristihli pri nejakom poklesku, vy, ktorí ste duchovní, napravte ho v duchu miernosti; a daj

si pozor, aby si aj ty neupadol do pokušenia“ (Gal 6, 1). V našej individualizmom preniknutej dobe je nutné znovu odhaliť dôležitosť bratského napomínania, aby sme spoločne napredovali k svätosti. Dokonca i spravodlivý padne sedem ráz (porov. Prís 24, 16) ako hovorí Písmo, a všetci sme slabí a klameme sami seba (porov. 1Jn 1, 8). Je teda dôležitou službou pomáhať a nechať si pomôcť dospieť k pravdivému sebazpoznaniu, aby sme zlepšili vlastný život a spravodlivo kráčali po Pánovej ceste. Stále je potrebný milujúci a napomínajúci pohľad, ktorý poznáva a uznáva, rozlišuje a odpúšťa (porov. Lk 22, 61), ako to s každým z nás urobil a robí Boh.

2. „Jedni druhým“: dar vzájomnosti.

Takéto „stráženie“ jedného druhým odporuje mentalite, ktorá neuvažuje o živote v eschatologickej perspektíve – lebo ho redukuje iba

na jeho pozemský rozmer – a v mene individuálnej slobody akceptuje akékoľvek morálne rozhodnutie. Spoločnosť ako je tá dnešná sa môže stať hluchou tak voči fyzickému utrpeniu, ako aj voči duchovným a morálnym potrebám života. To sa však v kresťanskom spoločenstve nesmie stať! Apoštol Pavol vyzýva, aby sme hľadali „to, čo slúži pre pokoj a na vzájomné budovanie“ (Rim 14, 19) a tiež „blížnemu na jeho dobro a budovanie“ (tamže 15, 2), a aby sme nehľadali, čo vyhovuje mne, „ale čo osoží mnohým, aby boli spasení“ (1Kor 10, 33). Toto vzájomné napomínanie a usmerňovanie v duchu pokory a lásky musí byť súčasťou života kresťanského spoločenstva.

Pánovi učeníci zjednotení v Kristovi skrze Eucharistiu žijú v spoločenstve, ktoré ich spája navzájom ako údy jedného tela. To značí, že ten druhý ku mne patrí a jeho život, jeho spása

sa týka môjho života a mojej spásy. Dotýkame sa tu veľmi hlbokého prvku spoločenstva: náš život je spojený s tými druhými v dobrom i v zlom: tak viny, ako aj skutky lásky majú i spoločenský rozmer. V Cirkvi, ktorá je Kristovým mystickým telom, sa táto vzájomnosť prejavuje tým, že spoločenstvo neprestajne robí pokánie a prosí o odpustenie za hriechy svojich detí, ale sa aj vždy teší z nového svedectva čnosti a lásky, ktoré v ňom rozkvitlo, a oslavuje ho. Svätý Pavol hovorí, nech sa „údy rovnako starajú jeden o druhý“ (1Kor 12, 25), lebo sme len jedno telo. Na tejto spolupatričnosti sa zakladá láska k našim bratom a sestrám, ktorej prejavom je dávanie almužny, predstavujúce spolu s modlitbou a pôstom typickú pôstnu prax. Aj v konkrétnej starostlivosti o najchudobnejších môže každý kresťan vyjadriť svoju účasť na jedinom tele, ktorým je Cirkev. Všímať si druhých tiež značí uznať

dobro, ktoré v nich Pán uskutočňuje a ďakovať s nimi za zázraky milosti, ktoré dobrý a všemohúci Boh naďalej koná vo svojich deťoch. Keď kresťan spozná v druhom pôsobenie Ducha Svätého, musí sa z toho tešiť a oslavovať nebeského Otca (porov. Mt 5, 16).

3. „A tak sa pobádajme k láske a k dobrým skutkom“: spoločne napredovať k svätosti.

Toto vyjadrenie z Listu Hebrejom (10, 24) nás vedie k tomu, aby uvažovali o univerzálnom povolaní k svätosti, o neustálom napredovaní duchovného života; nabáda nás, aby sme túžili po vyšších daroch milosti a po čoraz väčšej a plodnejšej láske (porov. 1Kor 12, 31 – 13, 13). Cieľom vzájomne venovanej pozornosti je povzbudzovať sa k čoraz účinnejšej láske v očakávaní večného života v Bohu, teda dňa, keď slnko nikdy nezapadne – „sťa svetlo rozbresku, čo

dužie čoraz väčšmi do bieleho dňa“ (Prís 4, 19). Čas života, ktorý sme dostali, je vzácnou príležitosťou, aby sme objavili a konali dobro z lásky k Bohu. Tým rastie a rozvíja sa samotná Cirkev, aby tak dosiahla plnú zrelosť v Kristovi (porov. Ef 4,13). Do tejto dynamickej perspektívy rastu spadá aj naša výzva, aby sme sa vzájomne pobádali dosiahnuť plnosť lásky a konať dobré skutky.

Žiaľ, stále je tu pokušenie ľahostajnosti, zhášania Ducha, odmietania podnikáť s talentami, ktoré nám boli dané pre dobro naše i druhých (porov. Mt 25, 25 n). Všetci sme dostali bohatstvo duchovných a materiálnych darov, ktoré sú potrebné na uskutočnenie Božieho plánu, pre dobro Cirkvi i pre našu osobnú spásu (porov. Lk 12, 21b; 1 Tim 6, 18). Duchovní učitelia nám pripomínajú, že kto v živote viery nenapreduje, ten ustupuje. Drahí

bratia a sestry, keď prijmem stále aktuálnu výzvu, aby sme smerovali k „vysokej úrovni“ každodenného kresťanského života“ (JÁN PAVOL II., apošt. list Novo millennio ineunte, 31). Keď Cirkev vo svojej múdrosti spoznáva a ohlasuje blahoslavenstvo a svätosť toľkých príkladných kresťanov, chce tým vzbudiť túžbu po napodobovaní ich čností. Svätý Pavol nás vyzýva: „Predbiehajte sa vzájomne v úctivosti“ (Rim 12, 10).

Zoči-voči svetu, ktorý od kresťanov požaduje nové svedectvo lásky a vernosti Pánovi, nech všetci pocítia, že je naliehavo potrebné usilovať sa predbiehať v láske, v službe a v dobrých skutkoch (porov. Hebr 6, 10). Táto výzva nadobúda osobitný dôraz v posvätnom čase prípravy na Veľkú noc. So želaním svätého a plodného Pôstneho obdobia vás zverujem príhovoru preblahoslavenej Panny Márie a

všetkým zo srdca udeľujem
apoštolské požehnanie.

Vo Vatikáne 3. novembra 2011

BENEDIKT XVI

kbs.sk

.....

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/sk-sk/article/posolstvo-
svateho-otca-benedikta-xvi-na-postne-
obdobie-2012/](https://dev.opusdei.org/sk-sk/article/posolstvo-svateho-otca-benedikta-xvi-na-postne-obdobie-2012/) (15.08.2025)